

Алхімія сортування побутових відходів

**Комплексний посібник,
як сортувати побутові
відходи в Братиславі**

Барбора Неделкова & Барбора
Шаблова На основі
INCIEN G NATUR-PACK

Оновлення №5 | листопад 2024

Зміст

Сортування відходів у Братиславі	3
Основне правило	4
9R	5
Папір	6
Скло	9
Заставна система пляшок і бляшанок з-під напоїв	11
Пластмаси	13
Картонна упаковка з-під напоїв	18
Метали	19
Кухонні біовідходи	21
Садові біовідходи	22
Домашнє та громадське компостування	23
Новорічні ялинки	25
Харчові олії та жири	26
Текстиль	28
Електро, батарейки та акумулятори	30
Інше	31
Пункт прийому відходів	33
Календарний збір	38
KOLO	39
Висновок	43
Джерела	44

Поводження з відходами в місті Братислава

Збір відсортованих відходів у Словаччині не є уніфікований. Зазвичай ми зустрічаємо до шести різних варіантів. У Братиславі для роздільного збору використовується так звана "трикомбінація", коли **ПЛАСТМАСИ, МЕТАЛЕВІ УПАКОВКИ та КАРТОННІ КОРОБКИ З-ПІД НАПОЇВ*** збираються разом у жовтих контейнерах у багатоквартирних будинках, і в пакетах у сімейних будинках, а скло та папір збираються окремо. **ПАПІР** збирають у сині контейнери в багатоквартирних будинках і в синій мішки об'ємом 120 літрів в приватних будинках. **СКЛО** збирають у зелені контейнери.

З 2020 року в приватних будинках було запроваджено збір відходів від дверей до дверей, а жовті та сині контейнери замінилися на пакети. Наразі всі райони Братислави залучені до цієї системи. Кілька аналізів компонентів відсортованих відходів у столиці підтвердили той факт, що збір у пакетах значно менше забруднює довкілля, ніж збір у контейнерах. Водночас, ліквідувавши гнізда збору, де відходи накопичувалися, а відсортована сировина була забруднена і дуже часто неправильно відсортована, ми отримали чистіші громадські простори і таким чином зробили свій внесок у покращення екології в місті.

У 2021 році місто Братислава придбало найсучаснішу оптичну сортувальну лінію в Словаччині. Придбання сортувальної лінії вписується в загальну міську стратегію поводження з муніципальними відходами на 2021-2026 роки, оскільки Братислава має намір збільшити рівень сортування і особливо рівень переробки відсортованого пластику до 45% у короткостроковій перспективі, що приблизно на 10-15% більше, ніж зараз. Цей крок і ця зміна є важливими не лише для Братислави як міста, але й для навколишнього середовища. Ретельніше сортуючи відходи для переробки перед отриманням енергії, ми зберігаємо первинні викопні ресурси та наші ліси, що має безпосередній вплив на декарбонізацію та усунення зміни клімату.

Мешканці багатоквартирних будинків сортують **КУХОННІ ВІДХОДИ**, що розкладаються, у компостний пакет, який після заповнення зав'язують вузлом і виносять у коричневий 240-літровий контейнер для збору, позначений наліпкою "кухонні біорозкладні відходи".

Мешканці приватних будинків повинні сортувати **КУХОННІ ВІДХОДИ**, що розкладаються, у компостний пакет, який після заповнення зав'язують вузлом і викидають у коричневий 20-літровий контейнер для збору, позначений наклейкою "кухонні біорозкладні відходи". Кухонні вивозяться експортуються цілий рік.

САДОВІ БІОЛОГІЧНО РОЗКЛАДНІ ВІДХОДИ (БРВ) збираються в коричневий контейнери і вивозяться цілий рік - з інтервалом збору один раз на 14 днів у період з березня по листопад і один раз на 28 днів у період з грудня по лютий.

ХАРЧОВІ ОЛІЇ ТА ЖИРИ збирають у помаранчеві контейнери в усіх районах Братислави.

Столиця Словаччини Братислава особлива ще й тим, що тут знаходиться один з двох заводів з переробки відходів на енергію (Waste to Energy Plant, WTEP) у Словаччині.

Метою Братиславського заводу з переробки відходів на енергію є термічна утилізація відходів, що не підлягають вторинній переробці, в поєднанні з енергетичною утилізацією відходів - виробництвом теплової та електричної енергії. Наразі ми готуємо проект модернізації та екологізації ZEVO, метою якого є підвищення надійності та довговічності заводу і водночас дотримання суворих екологічних стандартів. Хоча Братислава вже давно є одним з міст з найнижчим рівнем заповнення сміттєзвалищ, після модернізації не буде потреби у складанні громадських відходів на полігонах, таким чином фундаментально виконуючи одну зі стратегічних цілей у сфері поводження з відходами, спрямовану на циркулярну економіку. Рекуперація енергії з відходів, що не підлягають вторинній переробці, після модернізації ZEVO призведе до високоефективного комбінованого виробництва електроенергії та тепла, які ми також хочемо постачати домогосподарствам у Братиславі.

Більше про сортування відходів можна дізнатися на сайті столиці <https://bratislava.sk/sk/komunalny-odpad> та на сайті компанії зі збору відходів OLO - Збір та утилізація відходів www.olo.sk.

* Комбінований збір пластмас, металів та упаковок з-під напоїв - далі по тексту - "комбінований збір" іменується лише "ПЛАСТМАСИ"

Перше, основне правило це **запобігання утворенню відходів**. Коли ми не створюємо відходи, нам навіть не потрібно обтяжувати себе їх сортуванням.

Під час поводження з відходами, які ми вже створили, ми керуємося ієрархією управління відходами

Запобігання утворенню відходів

Повторне використання

Переробка матеріалів

Оцінка (наприклад, енергетична)

Утилізація

Найважливіше - запобігти утворенню відходів, а потім їх сортувати і переробляти. **Ми прагнемо до того, щоб створювати мінімальну кількість комунальних відходів.**

Щоб досягти цього, ми також дотримуємося правил вдома, так званих 9R

R0 – Відмовитися (Refuse)

Зробіть продукт зайвим, відмовившись від його функції або запропонувавши ту саму функцію в радикально іншому продукті чи послугі.

R1 – Додана вартість (Rethink)

Збільшіть використання продукту (наприклад, шляхом поширення продукту).

R2 – Скорочення (Reduce)

Підвищення ефективності виробництва або використання продукції за рахунок споживання меншої кількості природних ресурсів і матеріалів.

R3 – Повторне використання (Reuse)

Повторне використання викинутого продукту іншим споживачем, якщо він все ще в хорошому стані і виконує свою первісну функцію.

R4 – Ремонт (Repair)

Ремонт і технічне обслуговування несправного виробу, щоб його можна було використовувати за первісним призначенням.

R5 – Оновлення (Refurbish)

Відновіть старий продукт.

R6 – Відновлення (Remanufacture)

Використовуйте викинутий виріб у новому виробі з такою ж функцією.

R7 – Переназначення (Repurpose)

Використовуйте викинутий виріб або деталі в новому виробі з іншою функцією.

R8 – Переробка (Recycle)

Переробляйте матеріали, щоб досягти такої ж (високої) або нижчої (низької) якості.

R9 – Оцінити (Recover)

Спалювання матеріалу з рекуперацією енергії.

ПАПІР

Сюди належить:

- ✓ **вироби та упаковки, позначені символами: PAPER** (числа 20 – хвилястий картон, 21 – гладкий картон, 22 – папір)
- ✓ **папір, журнали, газети, зошити, канцелярський папір, листівки, каталоги, вітальні картки, листи, паперові сумки**
- ✓ **картон** (з акцентом на мінімізацію об'єму, тобто стислий)
- ✓ **папір, що був подрібнений**
- ✓ **паперові коробки та картонні упаковки** (паперові скотчі можуть залишатись, пластик слід видаляти, якщо це можливо; з акцентом на мінімізацію об'єму, тобто стислий)
- ✓ **конверти з пластиковим віконцем** (віконце не заважає)
- ✓ **папір, зшитий металевим степлером в невеликій кількості** (невелика кількість скоб не заважає, але їх можна відокремити і утилізувати як метал)
- ✓ **паперові упаковки від спецій, супів, пудингів та ін.** (глянцеві і неглянцеві, можуть бути комбіновані з іншими матеріалами за умови, що папір є переважною складовою)
- ✓ **одноразовий паперовий стаканчик для кави з собою** (за умови, що папір з внутрішнім покриттям є переважною складовою – див. інфографіку на стаканчику та вказівки "PAPER (21, 22)"; якщо на стаканчику інфографіка і вказано, наприклад, "PP", "PET" або інше → ПЛАСТМАСИ; пластикову кришку до → ПЛАСТМАСИ; якщо на стаканчику інфографіка і вказано "PLA (7, BIO)" → ПРОМИСЛОВЕ КОМПОСТУВАННЯ або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ; УВАГА! "PLA" не належить до контейнера для пластиків)
- ✓ **ролки від туалетного паперу та кухонних серветок**
- ✓ **упаковки від яєць** → альтернативно ВИКОРИСТОВУВАТИ ЗНОВУ І ЗНОВУ (понести на ринок) або КОМПОСТ
- ✓ **паперові упаковки від натуральних дезодорантів** (хоча вони були жирними, це не заважає, оскільки це природний жир: віск, кокосове масло тощо), (невикористаний вміст → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ)

ПАПІР

Сюди не належить:

- × **книги** → позичити/подарувати/продати: наприклад, КОЛО – Братиславський центр повторного використання, СУСІДСЬКА БУРЗА, БУДКА ДЛЯ КНИГ, БІБЛІОТЕКА, АНТИКВАРІАТ, КНИЖКОВА ЗОНА БЕЗ ГРОШЕЙ, на останній фазі життєвого циклу підручники віднести до ШКІЛЬНОГО ЗБОРУ, а непотрібні книги – на ПУНКТ ЗБОРУ ВІДХОДІВ
- × **компостований "папір"** (з цукрової тростини та ін.) – може зашкодити переробці → КОМПОСТ або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **мокрий папір** (оскільки схильний до плісняви) → КОМПОСТ або ПІЧ, або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ, або дати висохнути, і якщо він не пліснявіє → до ПАПЕРУ
- × **жирний і брудний папір** → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПІЧ
- × **самокопіювальний папір** → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **парафінований папір** (папір для подарункових упаковок, подарункові сумки та ін.) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **асфальтовий і смоляний папір** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **термопапір** (папір, що використовується, наприклад, для чеків, має гладку поверхню, текст на ньому часто вигоряє, а якщо його подрятати нігтем, залишиться подряпина, ніби написана олівцем) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **використані, жирні або забруднені паперові серветки та носові хустки** → КОМПОСТ (окрім жирних) або ПІЧ, або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **пінопласт** → ПЛАСТМАСИ (якщо упаковка і чистий) або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ (якщо забруднений) або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (якщо будівельний), найкраще для переробки віднести на ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **картонні упаковки з-під напоїв = композитна упаковка на основі картону** (старіша назва багатошарового комбінованого матеріалу на основі картону, скорочення БКМ) → див. розділ КАРТОННІ УПАКОВКИ З-ПІД НАПОЇВ
- × **алюмінієва фольга** → див. розділ МЕТАЛИ
- × **менструальні прокладки, тампони, підгузники** (це композитний папір і пластмаси + сильно забруднені), маски і респіратори → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **пластмаси, скло, метали, біовідходи, текстиль, ...** → ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТИРОВАНИХ ВІДХОДІВ або ПУНКТ ЗБОРУ ВІДХОДІВ

ПАПІР

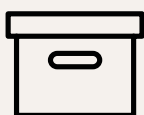

Більше інформації та порад

- папір придатний для переробки лише 5-7 разів, збільшення споживання паперу дорівнює збільшенню потреби у вирубці дерев
- сортування дозволяє заощадити кошти - громадянин платить лише за вивезення змішаних відходів, вивезення відсортованих відходів є безкоштовним для громадян - його фінансують виробники та імпортерів пакувальної та непакувальної продукції через Організації відповідальності виробників (ОВВ)
- ви можете повернути упаковку з яєць на ринок для повторного використання продавцями або використати її для створення іграшок для дітей
- Рулони туалетного паперу можна використовувати для ігор, обігріву або компосту
- замість паперових серветок/рушників/серветок використовуйте багаторазові бавовняні серветки, які можна повторно використовувати після прання
- Носити з собою бавовняний рушник, щоб не користуватися паперовими рушниками в туалетах поза домом (поширена практика в Японії), або давати рукам висохнути на повітрі.
- купуйте 100% перероблений невибілений туалетний папір, упакований по 1 штуці в папір - їх також можна купити в звичайних мережах (вибілений ароматизований туалетний папір може не бути переробленим папером, а в процесі відбілювання використовуються забруднюючі хімічні речовини, плюс віддушки, що використовуються, можуть бути шкідливими для здоров'я)
- друкуйте двосторонньо на принтері, на 100% переробленому папері, або не друкуйте взагалі, якщо в цьому немає необхідності - наприклад, електронні рахунки-фрахти можна також архівувати в електронному вигляді відповідно до закону (100% перероблений папір можна придбати в магазинах канцелярського приладдя) відкладати "чорновик" та писати на них
- писати списки покупок у мобільному телефоні (існують програми для синхронізації з комп'ютером чи для спільного використання з родиною)
- писати рецепти електронно, те ж саме
- наклеїти на поштову скриньку наклейку "Не кидати листівки" (зазвичай це справді працює)
- не купувати друковані газети та журнали, читати електронно
- обмежити купівлю фізичних книг, використовувати електронні (та купувати лише ті книги, які дійсно варті уваги, ідеально з секонд-хенду чи антикваріату), або брати книги в бібліотеці
- непотрібні книги віднести в бібліотеку, антикваріат або в книжкові будки
- картонні коробки від посилок відкладати для подальшого використання
- використати подрібнений папір для пакування як наповнювач коробки (замість пінопластових кульок чи інших пластикових матеріалів, надутих повітрям)
- для упаковки подарунків використовувати перероблений папір або, наприклад, чохол для подушки... (для творчих ідей дивіться в Інтернеті), або дарувати враження без упаковки
- використовувати підгузки, які можна прати і використовувати повторно
- використовувати менструальний чашечку, або прокладки, які можна прати і використовувати повторно
- покупки в інтернет-магазинах, які використовують екологічну упаковку (паперові пакети, наповнювачі)
- для спрощення сортування дотримуватись правила "переважної складової" (тобто більше 50 % ваги): до сортування відходів класти паперові або композитні упаковки/вироби з переважанням паперу "більше 50 %" — з точки зору переробки це все ще проблемні матеріали, але оскільки технології постійно вдосконалюються, з кожним днем зростає потенціал їх переробки. Водночас у майбутньому зросте ймовірність того, що наразі неперероблювані матеріали відправлятимуть з контейнерів для сортування відходів на енергетичне використання замість на звалища (= менше зло).

При сортуванні упаковки стискайте їх

→ Приблизно половина (42 %) зрубаних дерев (глобально) використовується на створення паперу.

→ Переробка 1 тонни паперу зберігає близько 2 580 літрів нафти, 26 500 літрів води та 17 дерев.

СКЛО

Сюди належить:

- ✓ **вироби та упаковки, позначені символами: GL** (номери 70 — прозоре, 71 — зелене, 72 — коричневе скло)
- ✓ **прозоре та кольорове скло** (порожнє, без залишків вмісту або хімічного забруднення) — наклейки, етикетки, кришки не потрібно знімати, під час переробки вони або відокремлюються, або згорають під час плавлення скла
- ✓ **скляні пляшки, скляні банки, скляні вази, скляні упаковки** (від косметики, парфумів, кави чи спецій, кришки можна залишити — під час переробки здійснюється магнітна та немагнітна сепарація, під час якої кришки видаляються)
- ✓ **осколки листового скла, скляні уламки**
- ✓ **скляний пилок (поламаний)**
- ✓ **жирні скляні пляшки від кухонної олії** (не мити від олії, олія, що потрапляє у воду, є проблемою під час очищення стічних вод і для самої каналізаційної мережі; надлишкову олію від смаження збираємо через сито в пластикову пляшку і потім відносимо на переробку на пункти збору — див. розділ "Харчові олії та жири"; сковорідку від олії/жиру витираємо папером і викидаємо його в змішані відходи).

Сюди не належить:

- × **дзеркало** (через нероздільний тонкий металізований шар, завдяки якому ми себе бачимо) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (якщо велика кількість)
- × **безпекове скло, автоскло** (оскільки автоскло містить спеціальні добавки, завдяки яким воно може розбиватися на дрібні частинки, які не є гострими та небезпечними) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (якщо велика кількість)
- × **дротяне скло** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **скло, склеєне між собою** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **акрилове скло** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **технічне скло** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **скло, що містить хімічні речовини** (наприклад, від фарб, моторних олій, розчинників і т.д.) → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **листова скло з вікон та дверей у великій кількості** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **кераміка, порцеляна, плитки** → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (якщо велика кількість)
- × **екран телевізора, монітори** → МІСЦЯ ПОВЕРНЕННЯ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ, або магазини електроніки
- × **позолочене, металізоване скло** → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (якщо велика кількість)
- × **боросилікатне скло** (форми для запікання, деякі пляшки), жаротривке скло (вища температура плавлення) → повернути виробнику або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **лампочки** → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (якщо велика кількість)
- × **скляні пляшки та упаковки, що підлягають поверненню** → повернути в МАГАЗИН
- × **пластик, метали, папір, напоївні картонні упаковки, біовідходи, текстиль та ін.** → ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ

СКЛО

Більше інформації та порад

- скло може розкладатися в природі близько 4000 років, але не є таким небезпечним для навколишнього середовища, як пластик, що розкладається
- сортування допомагає заощаджувати: громадяни платять лише за вивезення змішаних комунальних відходів, а вивезення відсортованих відходів безкоштовне для громадян – це фінансується виробниками та імпортерами упаковок та неупакованих виробів через організації відповідальності виробників (ОВВ)
- напої (пиво, мінеральна вода, молоко тощо) купувати у повертаємих пляшках і повертати їх для повторного використання (так відстрочується необхідність у переробці)
- молоко доповнювати в молочних автоматах або на фермах
- сиропи, пиво, вино, кухонну олію доливати у власні пляшки
- скляні контейнери від олив, консервів, меду та ін. використовувати повторно, або дарувати продавцям на ринку чи знайомим для консервування чи іншого використання
- дізнаватися у словацьких виробників і продавців, чи можемо ми повертати їх скляні контейнери для подальшого використання (наприклад, скляні баночки від свічок деяких продавців можна повернути для повторного заповнення, так само як і скляні упаковки від косметики, пляшки від меду бджолярам – можливостей стає все більше)

→ Перероблене скло потребує для нагріву нижчу температуру, ніж скло з первинних матеріалів, завдяки чому можна заощадити до 25–30% енергії.

→ Переробка скла також зменшує забруднення повітря на близько 20% і води на близько 50% порівняно з первинним виробництвом скла.

→ Скло можна переробляти нескінченно.

Заставна система пляшок і бляшанок з-під напоїв

Заставні пляшки та бляшанки здаються в спеціально позначені пункти прийому, в автоматах для збору або, у випадку ручного збору, на касі в магазині.

Сюди належить:

- ✓ **пластикові пляшки з-під напоїв** (безалкогольних, води, пива, вина, кави без молока), позначені символом і текстом „ZÁLOHOVANÉ“ (не стиснуті!, порожні, закриті оригінальною кришкою з різьбою, з читаємим EAN кодом)
- ✓ **бляшанки з-під напоїв** (від безалкогольних напоїв, води, пива, вина, кави) позначені символом і текстом „ZÁLOHOVANÉ“ (не стиснуті!, порожні, з читаємим EAN кодом)
- ✓ в систему заставних обробок входять пляшки обсягом від 0,1 до 3 л (включно)

УВАГА! Заставні оброблені пляшки мають бути розміщені в збірні автомати:

- НЕ СПЛЮСНУТІ
- БЕЗ РІДИНИ
- З ЧИТАЄМ EAN (штриховим) КОДОМ
- Рекомендується здавати з закритими оригінальними кришками

Сюди не належить:

- × **пластикові пляшки з-під напоїв, не позначені символом** (старі, незареєстровані, з-за кордону, з відірваною етикеткою — тобто без видимого EAN коду та символу) → ПЛАСТМАСИ
- × **пластикові пляшки від тваринного чи рослинного молока та молочних напоїв і кави з вмістом молока** → ПЛАСТМАСИ
- × **пластикові пляшки від продуктів харчування, які зазвичай не використовуються для безпосереднього пиття та втамування спраги** — від сиропів, олій, оцту та міцних алкогольних напоїв з вмістом алкоголю понад 15 % → ПЛАСТМАСИ
- × **напойові баночки, не позначені символом** (старі, незареєстровані, з-за кордону, з відірваною етикеткою — тобто без видимого EAN коду та символу) → ПЛАСТМАСИ
- × **баночки від тваринного чи рослинного молока та молочних напоїв і кави з вмістом молока** → ПЛАСТМАСИ
- × **баночки від продуктів харчування, які зазвичай не використовуються для безпосереднього пиття та втамування спраги** — від сиропів, олій, оцту та міцних алкогольних напоїв з вмістом алкоголю понад 15 % → ПЛАСТМАСИ
- × **інші алюмінієві чи металеві упаковки** → ПЛАСТМАСИ
- × **інші пластикові упаковки** → ПЛАСТМАСИ

Заставна система пляшок і бляшанок з-під напоїв

Заставні пляшки та бляшанки здаються в спеціально позначені пункти прийому, в автоматах для збору або, у випадку ручного збору, на касі в магазині.

Більше інформації та порад

- заставні напоївні упаковки позначені символом , розташованим поруч з штриховим (EAN) кодом та текстом „ZÁLOHOVANÉ“
- при купівлі напою споживач сплачує, окрім вартості напою, також зalog за упаковку, розмір якого однаковий для пластикових пляшок та банок, і становить 0,15 €
- застава повертається за кожен повернуту заложену упаковку з чітким EAN кодом, тому важливо не стискати упаковки та не віддирати наклейки з пляшок
- впровадження системи залoгу є обов'язковим для всіх магазинів з торговою площею понад 300 м², а в магазинах з меншою площею зalog є добровільним
- Словаччина зобов'язалася збільшити поточний рівень збору упаковок з-під напоїв з 60 % до 90 % до 2025 року — система залoгу в Словаччині була розпочата з 1 січня 2022 року.
- застава дає шанс зібрати більше матеріалу високої якості для переробки та повторного використання, а також значно зменшити кількість безконтрольно розкиданих заложених упаковок у межах міст і селищ та в природі, що допомагає зберегти навколишнє середовище та ресурси
- більше інформації про систему залoгу можна дізнатися на сайті: www.slovenskozalohuje.sk
- якщо заставну упаковку викинути до контейнера для сортування сміття, ви втратите заставу. З точки зору сортування відходів це не є помилкою, але буде втрачена можливість виробляти ту ж саму упаковку за менше енергії. Тому заставні упаковки (пляшки та бляшанки) рекомендується, по можливості, повертати та мінімізувати їх викидання до контейнерів для сортування сміття. УВАГА! У контейнери для сортування відходів упаковки потрібно поміщати СПЛЮСНУТІ!

→ За даними Міністерства охорони навколишнього середовища, в Словаччині щорічно продається близько мільярда PET пляшок та 350 мільйонів бляшанок з-під напоїв.

→ Система застави є рішенням, яке має запобігти тому, щоб пластикові пляшки та банки не опинилися покинутими в природі.

У країнах, де було введено систему застави, кількість покинутих упаковок з-під напоїв зменшилася на 95 %.

ПЛАСТМАСИ

Сюди належить:

- ✓ **вироби та упаковки, позначені символами:** PET (1), HDPE (2), PVC (3), LDPE (4), PP (5), PS (6), Інші (часто позначаються 7, 7/O, 7/Інші, 7/Other)
- ✓ **пластикові пляшки від напоїв без позначення символу застави, або з пошкодженою або знищеною упаковкою чи її частинами** (порожні, незабруднені, з акцентом на мінімізацію обсягу — стиснуті) для більше інформації дивіться розділ «Заставна система пляшок і бляшанок з-під напоїв»
- ✓ **пластикові пляшки від молока тваринного та рослинного походження, сиропів, оцту, міцного алкоголю та інших харчових продуктів** (порожні, незабруднені, з акцентом на мінімізацію обсягу — стиснуті) для більше інформації дивіться розділ «Заставна система пляшок і бляшанок з-під напоїв»
- ✓ **пластикові пляшки від кухонної олії** (порожні, незабруднені, з акцентом на мінімізацію обсягу — стиснуті), пляшки від олії не миємо, олія не повинна потрапляти у воду — використану або стару кухонну олію зливайте через сито в одну таку пляшку та віднесіть на пункти прийому — дивіться розділ «Харчові олії та жири»
- ✓ **пластикові упаковки та контейнери від продуктів** (від шинки, селямі, салатів, кетчупу, гірчиці, йогуртів, сметани, спредів/сирів тощо) (порожні, незабруднені, з акцентом на мінімізацію обсягу — стиснуті, кришку відірвати та викинути окремо, оскільки це часто інший матеріал і для нього інший спосіб переробки або утилізації)
- ✓ **полістиролові підкладки** (від овочів/фруктів, непросякнуті) (УВАГА! Виняток — полістиролові підкладки, наприклад, від м'яса, м'ясних виробів, які належать до ЗМІШАНИХ ВІДХОДІВ — їх жир, сік проникають у структуру пластмас і ускладнюють переробку, навіть ретельне миття не допоможе, всмоктуючі підкладки також до → ЗМІШАНИХ ВІДХОДІВ)
- ✓ **пластикові контейнери для їжі, тобто коробки з кришкою або без кришки, які використовуються для їжі** (з ресторанів, фаст-фуду тощо, без залишків їжі) (УВАГА! Виняток — термоупаковки, забруднені/просочені соком їжі > ЗМІШАНІ ВІДХІДИ)
- ✓ **пластикові стаканчики для напоїв** (включаючи їх кришки)
- ✓ **плівки** (пухирчаста, стрейчова тощо)
- ✓ **пластикові мішки** (по-народному «пакети»), сумки та мікротенові пакети (без залишків, можуть бути мокрі, забарвлені) (УВАГА! Забруднені жиром, біологічними складовими з кухні, від олійної і ацетонової фарби, від собачих фекалій, ... → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ)
- ✓ **пластикові упаковки від ліків** (без ліків) — якщо містять ліки → у АПТЕКУ
- ✓ **пластикові упаковки від пральних та чистячих засобів і косметики** (порожні, з акцентом на мінімізацію обсягу — стиснуті)
- ✓ **упаковковий полістирол** (тільки в малих кількостях і чистий, не повинен бути забруднений, наприклад, їжею) — при великій кількості (наприклад, заповнювачі PS з електроніки, ...) здавайте на → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ і не заповнюйте зайво контейнери на майданчиках
- ✓ **пластикові кур'єрські конверти**
- ✓ **непакувальні вироби з пластику*** — наприклад, відра, миски, вішалки, горщики для квітів, домашні предмети, як метелики або підставки для посуду, платіжні та бонусні картки — (відріжте чіп → той до ЗМІШАНИХ ВІДХОДІВ)

* УВАГА! Деякі функціональні, корисні речі, які можна взяти з собою в КОЛО (див. розділ КОЛО).

ПЛАСТМАСИ

Сюди належить:

- ✓ **пластикові туби від зубної пасти** (включаючи ті, що комбіновані з металевими кришками, після повного використання вмісту; якщо залишилася ще зубна паста після терміну придатності, її видавити до → ЗМІШАНИХ ВІДХОДІВ)
- ✓ **пластикові зубні щітки** — за винятком тих, де виробник пропонує збір — їх повернути в магазин або в інше місце, запропоноване виробником
- ✓ **пластикові упаковки від косметики** (порожні, з акцентом на мінімізацію обсягу, якщо можливо стиснуті) — порожні упаковки не потрібно мити, але якщо в них залишилось невелика кількість незавершеного вмісту — рідину абсорбувати в паперову кухонну серветку → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ (УВАГА! не змішувати вміст різних видів косметики чи іншої побутової хімії!); якщо в упаковці залишилось багато незавершеного вмісту, здайте її на → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ; якщо кришка, коробка або інша відокремлювана частина з металу, відокремить і викиньте окремо в → МЕТАЛИ
- ✓ **упаковки від дезодорантів/антиперспірантів**
- ✓ **спреї пластиковою кришкою та металевим корпусом** (відокремити корпус від кришки і обидва елементи викинути в → ПЛАСТМАСИ)
- ✓ **спреї з незнімною пластиковою кришкою та металевим корпусом**
- ✓ **спреї з висувною пластиковою кришкою та пластиковим корпусом** (пластикову кришку і корпус викидайте в → ПЛАСТМАСИ, незавершений вміст → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ)
- ✓ **кулькові спреї з пластиковою кришкою і скляним корпусом** (відокремити корпус від кришки, кришку викинути в → ПЛАСТМАСИ, корпус викинути в → СКЛО)
- ✓ **упаковки від гелів для душу, шампунів, кондиціонерів, рідини для зняття макіяжу тощо**
- ✓ **упаковки від молочка для тіла, олії для тіла, крему тощо**
- ✓ **упаковки від макіяжу, помад, бальзамів для губ, пудри, палітри для тіней, туші тощо**
- ✓ **пластикові дозатори або кришки від косметики зі скляним чи металевим корпусом** (корпус до → СКЛО/ПЛАСТМАСИ)
- ✓ **пластикові упаковки** (мішки, по-народному «пакети») від спецій, солодошів, чипсів, корму для тварин, соєвого соусу, заправки, традиційного масла, маргарину, бринзи чи дріжджів тощо — часто позначені «С/переважний склад» (незабруднені, випорожнені, можуть бути комбіновані з іншими матеріалами, якщо пластик є переважним складником)
- ✓ **кавові капсули без вмісту кави**
- ✓ **одноразові пластикові стаканчики для кави з собою** (за умови, що пластик є переважним складником — дивіться інфографіку на стаканчику і зазначено, наприклад, «PP», «PET» чи інше); (якщо на стаканчику інфографіка і зазначено «PAP» → ПАПІР; пластикову кришку до → ПЛАСТМАСИ; якщо інфографіка з позначкою «PLA (7, BIO)» → ПРОМИСЛОВІ КОМПОСТЕРИ або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ; УВАГА! «PLA» не належить до контейнера для пластмаси)
- ✓ **надувні рукавички, дитячі плавальні кільця, маленькі дитячі басейни з пластмаси** (великі → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ), зварені надувні тварини для води (з PVC, PE)
- ✓ **ДОДАТКОВО** дивіться розділи «КАРТОННІ УПАКОВКИ З-ПІД НАПОЇВ» та «МЕТАЛИ»

ПЛАСТМАСИ

Сюди не належить:

- × **пластикові пляшки** (та інші одноразові упаковки) від напоїв, позначені символом застави (♻️) (порожні, незабруднені, незіжмуті) → Повернення на ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (див. розділ "Заставна система пляшок і бляшанок з-під напоїв")
- × **пластмаси, забруднені хімічними речовинами (автолак, фарби для дерева, моторні олії, розчинники, фарби тощо)** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **пластикові упаковки, забруднені залишками їжі, біологічними відходами** (наприклад, термоупаковки з ресторанів і пінопластові тарілки від м'яса і м'ясних виробів) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **пластикові/паперові/алюмінієві пакети від спецій, корму для тварин тощо** (забруднені оригінальним вмістом) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **компостовані/біорозкладні пластики, біопластик** (виготовлений з біомаси, а не з нафти), **PLA, целофан** (прозора плівка з целюлози) → КОМПОСТ, або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **гума, кабелі, шланги, поролон, акрил, автопластик, жалюзі, басейни з комбінованих матеріалів, плівки зі будівель** – малий об'єм → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ, великий об'єм → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **гумові чи латексні рукавички** → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **використана пластиківі туалетні щітки** → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ (якщо не можна, наприклад, відокремити пластикову ручку від щітки), (якщо ручка пластикова, то викидати у ПЛАСТМАСИ, а щітку у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ)
- × **покриття для підлоги, пластиківі вікна** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **телевізори, монітори, іграшки з електронними частинами** → МІСЦЕ ПРИЙОМУ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **пластмаси з домішками інших матеріалів** (наприклад, іграшки, текстиль, взуття, сумки, штучні квіти тощо) → див. розділ ТЕКСТИЛЬ, інші → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **пластикова упаковка від лаку для нігтів** (якщо упаковка порожня → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ якщо упаковка містить лак в оригінальній упаковці → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ)
- × **скло, папір, біовідходи, текстиль тощо** → відповідний контейнер для СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **кавові капсули з вмістом кави**
- × **пластикові стільці, ящики** – своєю формою та характером зменшують доступний об'єм контейнерів для збору → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **лодатково:** див. розділи КАРТОННІ УПАКОВКИ З-ПІД НАПОЇВ та МЕТАЛИ.

ПЛАСТМАСИ

Більше інформації та порад

- не купувати непотрібні речі, а тільки те, що нам дійсно потрібно
- категорію "Інше" (тобто продукти та пакування, позначені цифрою 7 у трикутнику переробки) рекомендується уникати, оскільки їх важче переробляти або вони часто є сумішшю декількох пластиків чи навіть матеріалів, що робить продукт непридатним для переробки
- завжди мати при собі власні багаторазові (наприклад, полотняні, тканинні) пакети, кондитерські мішки, сітки для фруктів та овочів, пакети, коробки або ящики для сипучих продуктів, ...
- Носіть з собою принаймні 1 сумку, 1 пакет або 1 коробку, навіть якщо ви ходите за покупками
- покупки в інтернет-магазинах, які надають перевагу екопакуванню (паперові пакети, наповнювачі, ...)
- мати при собі власну пляшку для води або термкружку (з нержавіючої сталі або скла) для чаю чи кави
- мати при собі власні столові прибори (якщо їсте на ринках) або палички для їжі (якщо їсте в азіатських ресторанах) або компостну похідну "ложку-вилку" (виделку), що компостується
- мати при собі власну соломинку з нержавіючої сталі або скла (для них також існують щітки для чищення) і просити в закладах напоїв без неї
- використовуйте натуральні губки, які можна компостувати (наприклад, lufu – lufu можна вирощувати вдома та купувати в інтернет-магазинах), або принаймні губки з перероблених матеріалів та бавовняні тканини, які можна прати, замість пластикових губок та мочалок для посуду
- використовувати кишені замість харчової плівки для зберігання продуктів з натуральних тканин (бавовна, льон, конопля) або коробок, горщик, накритий кришкою або тарілкою, або купити/зробити воскові серветки (бавовняна тканина + натуральний бджолиний віск)
- розставити пріоритети для продуктів:
 - без упаковки, або
 - у скляній або металевій тарі (метали та скло можна переробляти необмежену кількість разів), або
 - у паперовій упаковці (в ідеалі - переробленій, але будьте обережні: папір можна переробляти лише 5-7 разів, а для виробництва паперу ми вирубуємо ліси), або
 - в упаковці з біопластику, що компостується (цукрова тростина, кукурудзяний крохмаль, PLA тощо, на якій зазначено, що вона придатна для компостування - компостується в домашніх умовах; але переконайтеся, що після цього вона належним чином компостується) з одного виду пластику та уникати, де це можливо, упаковки, виготовленої з різних видів пластику або комбінації інших матеріалів (це так звані композити)
 - принаймні в упаковці з переробленого пластику або
 - виготовлені з пластику, що добре піддається вторинній переробці - якщо можливо, уникайте виробів з маркуванням "С/Переважаючий компонент" (наприклад, С/LDPE) або з цифрою "7" (або 7/О, 7/Інше, 7/Інше) та дбайте про правильне сортування
- розливати засоби (миючі засоби, засоби для чищення, ...) у власну упаковку або виготовляти натуральну саморобку
- замість рідкого мила, шампунів та кондиціонерів у пластиковій упаковці використовувати натуральне тверде мило, без упаковки або в упаковці з переробленого паперу, або натуральне рідке мило у скляній упаковці (в ідеалі - повертаємії), в ідеалі - від словацьких виробників
- купуйте натуральну косметику у скляних, металевих або у бамбукових контейнерах зі змінним вмістом, або зробіть власний вдома
- замість кремів для шкіри та тіла в пластику, олій або олій в скляних або твердих масажних кубиках з рослинних олій і масел
- пластикові зубні щітки можна обміняти на компостовані або багаторазові

ПЛАСТМАСИ

- пластикові зубні щітки, які після використання можна повернути в пункт збору
- уникайте тефлонових сковорідок - чавунні або з керамічним дном є чудовими та довговічними
- надавайте перевагу напоям у склі (в ідеалі - у пляшках, що підлягають поверненню), у гіршому випадку - у пляшках, що підлягають поверненню в одному типі пластикової упаковки (легше переробляється, ніж картонна упаковка з-під напоїв, виготовлена з паперу, пластику або алюмінію), але в ідеалі - у власну пляшку (водопровідна вода, сиропи, молоко, пиво, ...)
- купуючи вітамінні добавки в аптеці, віддавайте перевагу упаковці, виготовленій з одного типу матеріалу (а не з композиту матеріалів, що не підлягають переробці)
- сортування дозволяє заощадити кошти - громадянин платить лише за вивезення змішаних відходів, вивезення відсортованих відходів є безкоштовним для громадян - його фінансують виробники та імпортери пакувальної та непакувальної продукції
- додаткова порада: візьміть із собою пакет для сміття, знайденого на вулиці :)
- з 1 січня 2022 року в Словаччині запроваджено резервування пластикових пляшок з-під напоїв (нестиснутих), тому бажано мінімізувати їх розміщення у відсортованому зборі - див. розділ "Заставна система пляшок і бляшанок для напоїв" – якщо однак, за жодних обставин не можна повертати пляшку в пункт збору, з точки зору переробки її можна покласти в контейнер для відсортованих відходів (сплюснutoю).
- для спрощення сортування дотримуйтеся правила "переважаючого компонента" (тобто понад 50 % за вагою): викидайте пластикову або композитну упаковку/вироби з переважанням пластику "понад 50 %" у відсортованих відходах. З точки зору перероблюваності вони все ще залишаються проблемними матеріалами (тому краще й надалі надавати перевагу односортним, тобто таким, що легко переробляються) але оскільки технології продовжують вдосконалюватися, потенціал переробки цих матеріалів зростає з кожним днем. У найближчому майбутньому, швидше за все, матеріали, які ще не піддаються переробці, будуть відправлятися з контейнерів для роздільного збору відходів на енергетичну переробку замість заповування на сміттєзвалищі (= менше зло)
- пластик має обмежену придатність до вторинної переробки, і його розкладання в природі займе 100-1 000 років
- одноразові пластмаси є великою проблемою - пластмаси самі по собі не є поганими, і вони не просто мають погані властивості, проблема в тому, як людина поводить з ними та використовує їх
- уникайте використання одноразових виробів (наприклад, посуду для вечірок, пластикового або альтернативного традиційному пластику)

**При викиданні
упаковки
стискайте її**

→ 50% пластику використовується лише один раз, а потім викидається.

→ Через пластикові відходи в морях і океанах помирає близько 1 мільйон морських птахів і 100 000 морських ссавців.

→ Посеред Тихого океану є острів, так звана "Велика тихоокеанська сміттєва пляма". "Острів" розміром з Францію, Німеччину та Іспанію разом і є зроблений переважно з пластику.

КАРТОННА УПАКОВКА 3-ПІД НАПОЇВ

КАРТОННІ УПАКОВКИ 3-ПІД НАПОЇВ ми розміщуємо в рамках роздільного збору разом з пластиком та металами.

Сюди належать:

- ✓ картонні упаковки 3-під напоїв на основі картону* з позначеннями: C/PAP (номер 81, 84)
- ✓ упаковки від молочних продуктів (молоко, сметана для збивання тощо), соків, вина та інших напоїв і продуктів харчування (спорожнені, з акцентом на мінімізацію об'єму – тобто, стиснуті, незабруднені та закриті пластиковою кришкою)
- ✓ ДОДАТКОВО дивіться розділи ПЛАСТМАСИ та МЕТАЛИ*

* офіційна назва: картонні упаковки 3-під напоїв на основі картону (старіша назва: багатшарові комбіновані матеріали – БКМ,

Сюди не належить:

- × забруднені картонні упаковки 3-під напоїв або картонні упаковки з залишками → очистити, спорожнити → ПЛАСТМАСИ, у разі сильного забруднення → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × упаковки, забруднені небезпечними речовинами (від фарб, бензину, клеїв, олій чи аерозолів) → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × інші комбіновані матеріали з переважаючим складником папір → ПАПІР
- × скло, папір, біовідходи, текстиль, ... → ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ незважаючи на те, що картонні упаковки 3-під напоїв в основному складаються з паперу, законодавчо заборонено сортувати разом з ними папір у збірні контейнери (контейнери, мішки)
- × ДОДАТКОВО дивіться розділи ПЛАСТМАСИ та МЕТАЛИ

Більше
інформації
та порад

- сортування економить кошти - громадянин платить лише за вивезення змішаних відходів, вивезення відсортованих відходів є безкоштовним для громадян - фінансується за рахунок виробниками та імпортерами пакувальної та непакувальної продукції Більше інформації та порад через організації з відповідальності виробників (ОВВ)
- купувати молоко з молочних автоматів у власній упаковці або у скляних пляшках (в ідеалі - поворотних)
- купуйте кисломолочні продукти у склі або виготовляйте їх вдома
- шукайте соки у склянці або робіть соки самостійно
- ПЛЮС див. розділи ПЛАСТМАСИ та МЕТАЛИ

МЕТАЛИ

Металеві упаковки розміщуємо в рамках комбінованого збору МЕТАЛИ разом з пластиком та картонними упаковками з-під напоїв.

Сюди належить:

- ✓ **металеві упаковки, позначені символами:** FE (40 – сталь), ALU (41 – алюміній)
- ✓ **немагнітні метали (алюмінієві):**
 - ✓ **тонкостінний алюміній** (упаковки від шоколадок, алюмінієві кришки від компотів, йогуртів та інших молочних продуктів, тонкі алюмінієві упаковки від паштетів тощо)
 - ✓ **алюмінієва фольга** (використана для упаковки або з приготування/випікання, але без пригорілих залишків та залишків їжі)
- ✓ **магнітні метали (залізні):**
 - ✓ **консерви без залишків їжі** – можливий олійний залишок слід злити через сито в пластикову пляшку та віднести на ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ – див. розділ «Харчові олії та жири» – жирну консерву витерти папером і викинути в ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
 - ✓ **металеві упаковки** (від їжі, побутової хімії, косметики, аерозолів тощо), металеві бочки
 - ✓ **металеві кришки, кришки від компотів**
- ✓ **банки (алюмінієві та залізні) без позначення символу застави (Z) або з пошкодженою чи зіпсованою упаковкою або її частиною** (порожні, з акцентом на мінімізацію об'єму – стиснуті) (для додаткової інформації див. розділ «Заставна система пляшок і бляшанок з-під напоїв»)
- ✓ **м'які металеві пакети** (наприклад, від кави, деяких видів вафлів тощо)
- ✓ **упаковки з переважаючим складником металу** (наприклад, спорожені металеві труби від зубної пасти, кремів і ліків) – хоча переробка таких матеріалів все ще є проблематичним, технології постійно вдосконалюються і, сподіваємось, ці недоліки будуть найближчим часом подолані (все ж краще надавати перевагу упаковкам з одностипних матеріалів)
- ✓ **ДОДАТКОВО** дивіться розділи ПЛАСТМАСИ та КАРТОННІ УПАКОВКИ З-ПІД НАПОЇВ

Сюди не належить:

- × **бляшанки з-під напоїв, позначені символом застави (Z) (порожні, не спресовані)** → повернення до ПУНКТУ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (див. розділ «Заставна система для пляшок та банок з-під напоїв») → у разі пошкодження упаковки – у контейнер для СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ (спресовані)
- × **металеві упаковки, що містять залишки небезпечних речовин** (автомобільні фарби, фарби для дерева, моторні оливи, розчинники тощо) → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **акумулятори, батарейки** → ПУНКТИ ПОВЕРНЕННЯ (магазини з продажу батарейок)
- × **леза** (одноразові/змінні голівки для бритв, рекомендуємо загорнути в папір або оригінальну упаковку, щоб уникнути травм) – леза контактують із людськими рідинами та частинами тіла (кров, шкіра), а також цей вид металу не є упаковкою → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **дрібні та великогабаритні металеві відходи – так званий металобрухт, металеві вироби – не упаковки** (наприклад, каструлі, металеві прутки, металеві шафи, металеві підставки для вина, ванна, ланцюги, гвинти, ключі, жалюзі, металеві полиці тощо) → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ або ПРИЙОМ МЕТАЛУ
- × **скло, папір, органічні відходи, текстиль тощо** → ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ** розділи ПЛАСТМАСИ та КАРТОННІ КОРОБКИ З-ПІД НАПОЇВ

МЕТАЛИ

Металеві упаковки розміщуємо в рамках комбінованого збору МЕТАЛИ разом з пластиком та картонними упаковками з-під напоїв.

Більше інформації та порад

- з 1 січня 2022 року бляшанки з-під напоїв (неспресовані) у Словаччині підлягають заставі, тому бажано мінімізувати їх розміщення у відсортованому зборі - див. Розділ " Заставна система пляшок і бляшанок з-під напоїв" - однак, якщо у вас за жодних обставин немає можливості повернути бляшанку до пункту збору, з точки зору переробки, її все одно можна покласти до контейнера для відсортованих (спресованих) відходів.
- всі метали, включаючи алюміній, також можна здати на ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- надання переваги іншим металам перед алюмінієм - його видобуток і переробка є дуже обтяжливими для довкілля
- алюміній, як правило, добре піддається переробці (наприклад, бляшанки), але тонкостінні варіанти є проблематичними в процесі переробки
- більшість металів практично придатні для нескінченної вторинної переробки
- сортування економить кошти - громадянин платить лише за вивезення змішаних відходів, вивезення відсортованих відходів є безкоштовним для громадян - фінансується за рахунок виробників та імпортертерів пакувальної та непакувальної продукції через організації з відповідальності виробників (ОВВ)
- ПЛЮС див. розділи ПЛАСТМАСИ та КАРТОННІ КОРОБКИ З-ПІД НАПОЇВ

→ Метали можна переробляти нескінченно, і, як і скло, вони не втрачають своїх початкових властивостей навіть після багаторазової переробки.

→ Переробивши приблизно 650–700 алюмінієвих банок, можна виготовити раму для нового велосипеда.

→ Під час переробки алюмінію економиться до 95 % енергії в порівнянні з його виробництвом із бокситу.

КУХОННІ БІОВІДХОДИ

Сюди належить:

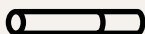

- ✓ усі тверді залишки від приготування страв рослинного та тваринного походження
- ✓ залишки їжі та продуктів, що не були спожиті, включаючи зіпсовані (без упаковки)
- ✓ продукти з вичерпаним терміном придатності, включаючи м'ясо та дрібні кістки (наприклад, від птиці або риби, без упаковки)
- ✓ паперові чайні пакетики (без скріпок і полімерних частин, заварені), розсипний чай (також заварений) та кавова гуща
- ✓ хліб, випічка, макарони, рис, бобові, зернові тощо
- ✓ консерви (без скляної, металевої чи іншої упаковки – без рідкої частини)
- ✓ фрукти та овочі – включаючи шкірку, лушпиння, кісточки (навіть зіпсовані, з пліснявою або гнилі)
- ✓ яйця та яєчна шкаралупа
- ✓ цитрусові та інші екзотичні фрукти
- ✓ використані паперові серветки (використані як серветки/рушники під час готування, не для туалетних потреб або просочені мийними засобами)
- ✓ сертифіковані компостовані пакети (з позначкою OK compost, OK home compost) та паперові пакети
- ✓ натуральні губки (для посуду та миття) – морські губки, люфа, целюлоза

У КОМПОСТЕР ВКЛЮЧАЮТЬСЯ: див. окремий розділ щодо компостування «Домашнє та спільне компостування»

Сюди не належить:

- × олія, жири та жирна їжа → див. розділ ХАРЧОВІ ОЛІЇ ТА ЖИРИ
- × рідкі складові їжі (вода від супу, соус, молоко тощо) → ЗЛИВНА РАКОВИНА
- × відходи з садів та кімнатних рослин → контейнер для БІОЛОГІЧНО РОЗКЛАДНИХ ВІДХОДІВ або КОМПОСТ
- × упаковки від їжі, упаковки після споживання їжі → відповідно до матеріалу ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × компостовані стаканчики для кави з собою, упаковки від їжі (з позначкою «PLA» або «7, BIO») → ПРОМИСЛОВИЙ КОМПОСТЕР або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × пакети без сертифікату на компостування → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × кавові капсули → повернути до ПУНКТУ ПРИЙОМУ відповідної марки (наприклад, Nespresso) або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × нейлонові чайні пакетики чи склеєні чайні пакетики (при склеюванні використовується тонкий шар поліпропілену) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × недопалки → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × вміст пакету пілососа → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × ліки → до АПТЕКИ
- × мертві тварини → УТИЛІЗАЦІЙНИЙ ЗАВОД
- × послід тварин, собачі/котячі екскременти → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × використані (навіть компостовані) підгузки – з гігієнічної точки зору не рекомендується; для цього мають бути спеціальні компостери та місця, які, на жаль, в Словаччині поки що відсутні → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × пластмаси, метал, скло, упаковки від напоїв, текстиль тощо → ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × інші комунальні відходи → відповідно до матеріалу ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ, ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × підстилки для домашніх тварин, ножі, шкребки → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ

→ Компостовані пакети не можна зберігати у вологому та теплому середовищі, під прямим сонячним промінням або в екстремальних умовах. Це може призвести до їх псування або розкладання.

Сюди належить:

- ✓ залишки, шкірки, обрізки та огризки від сирих фруктів і овочів
- ✓ залишки рослин і квітів (кімнатних та вуличних – засохлих, не штучних), трава, листя, сіно, солома, бур'яни, ґрунт
- ✓ деревна тирса, деревна тріска (деревина не повинна бути пофарбована чи оброблена хімічними речовинами)
- ✓ дрібні гілки, обрізки виноградної лози (великий обсяг біорозкладних садових відходів збирається під час двох сезонних зборів навесні та восени)
- ✓ паперові серветки

У КОМПОСТЕР ВКЛЮЧАЮТЬСЯ: див. окремий розділ щодо компостування «Домашнє та спільне компостування»

Сюди не належить:

- × м'ясо, риба, кістки та молочні продукти (масло, молоко, кефір, сир тощо) → ДОМАШНІМ чи ФЕРМЕРСЬКИМ ТВАРИНАМ, КУРАМ, або в контейнер для КУХОННИХ БІОЛОГІЧНО РОЗКЛАДНИХ ВІДХОДІВ
- × олія, жир, жири та жирна їжа → див. розділ ХАРЧОВІ ОЛІЇ ТА ЖИРИ
- × пакети без сертифікату на компостування → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × каміння → ПРИРОДА (якщо воно справді природного походження)
- × недопалки → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × вміст пакету пилососа → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × ліки → до АПТЕКИ
- × тирса з ДСП (через клей) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × мертві тварини → УТИЛІЗАЦІЙНИЙ ЗАВОД
- × послід м'ясоїдних тварин, собачі/котячі екскременти → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × використані (навіть компостовані) підгузки – з гігієнічної точки зору не рекомендується; для цього мають бути спеціальні компостери та місця, які, на жаль, в Словаччині поки що відсутні → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × пластик, метал, скло, упаковки від напоїв, текстиль тощо → ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × інші комунальні відходи → відповідно до матеріалу ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ, ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × дрібні будівельні відходи → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ

ДОМАШНЄ ТА КОМУНАЛЬНЕ КОМПОСТУВАННЯ

Сюди
належить::

- ✓ залишки, шкірки, обрізки та огризки від сирих фруктів і овочів
- ✓ шкаралупа від яєць
- ✓ паперові чайні пакетики (без скріпок і пластикових частин, у тому числі заварені), сипучі чаї (заварені) та кавова гуща
- ✓ паперові серветки та рушники
- ✓ паперові упаковки від яєць
- ✓ рулончики від туалетного паперу та кухонних рушників (непарфумовані).
- ✓ нефарбоване волосся, нелаковані нігті
- ✓ компостовий посуд (тарілки, столові прилади)
- ✓ компостовні бамбукові зубні щітки (за потреби видалити некомпостовні щетинки)
- ✓ натуральні губки (для миття посуду та тіла) – морські губки, люфа, целюлоза
- ✓ залишки рослин і квітів (домашніх і садових – висохлих, але не штучних), трава, листя, сіно, солома, бур'ян, ґрунт
- ✓ деревна тирса, щепи, маленькі гілочки, обрізки винограду (деревина не повинна бути фарбованою або хімічно обробленою)
- ✓ остиглий попіл і вугілля з деревини
- ✓ натуральний корок (100 % природний)
- ✓ перестиглі фрукти й овочі, але не цвілі (або лише у дуже малих кількостях)
- ✓ 100 % натуральна органічна бавовна та інші натуральні тканини (льон, коноплі, вовна, джут, шовк, бамбук, кашемір), подрібнені на маленькі шматки, нефарбовані, небілені, без синтетичних швів
- ✓ подрібнена шкаралупа горіхів, кісточки
- ✓ послід трав'яних тварин
- ✓ шкірки від цитрусових у невеликих кількостях (лимон, апельсин, грейпфрут, імбир, банан тощо)
- ✓ сертифіковані компостовні пакети (з маркуванням OK compost або OK home compost), паперові пакети та подрібнений картон (нефарбований, без скотчу), папірці та рваний фіартон (нефарбований, без клейкої стрічки)

Сюди не
належить:

- × м'ясо, риба, кістки та молочні продукти (масло, молоко, кефір, сир тощо) → у контейнер для КУХОННИХ БІОЛОГІЧНО РОЗКЛАДНИХ ВІДХОДІВ
- × олія, жири, масні продукти → див. розділ ХАРЧОВІ ОЛІЇ ТА ЖИРИ
- × пакети без сертифікату на компостування → у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × дуже цвілі продукти → у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × послід м'ясоїдних тварин, фекалії собак/котів → у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × пластмаси, метали, скло, картонні упаковки з-під напоїв тощо → у ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або на ПУНКТ ЗБОРУ
- × тирса з ДСП (через клей) → у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × загиблі тварини → у УТИЛІЗАЦІЙНИЙ ЗАВОД
- × нейлонові чайні пакетики або склеєні чайні пакетики (зі слідами поліпропілену) → у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × ліки → у АПТЕКУ
- × каміння → ПРИРОДА (якщо вони дійсно природні)
- × вміст мішка пилососа → у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × недопалки → у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × дрібні будівельні відходи → на ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ

Сюди не
належить:

- × **усе, що суперечить правилам групи компостування, якщо ми беремо участь у спільному компостуванні** (наприклад, сухе чи запліснявіле печиво через ризик привернення гризунів)
- × **використані** (навіть компостовані) **підгузки** — з гігієнічних причин їх не рекомендується додавати до компосту. Для таких відходів мають бути спеціалізовані компостери і місця, які наразі, на жаль, відсутні в Словаччині → у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ.

Більше
інформації
та порад

- компостовані пакети не можна зберігати у вологому або теплому середовищі, під прямими сонячними променями або в екстремальних умовах - вони можуть зіпсуватися або розкластися
- з листя, гілочок або овочевого лушпиння, які в Словаччині зазвичай викидають, можна приготувати смачні та корисні страви - наприклад, "песто" з морквяних гілочок, салат або "шпинатний" суп з бурякового листя, фаршироване листя кольрабі, суп з листя редьки, бутерброд з листям цвітної капусти замість салату, овочевим бульйоном з морквяного лушпиння, петрушки, кольрабі тощо, ... інтернет сповнений натхнення
- хліб, випічка, борошняні вироби (звичайні, неароматизовані, без масла, молочних продуктів або джемів) приваблюють гризунів, а також спричиняють появу плісняви та закваски, тому ми не рекомендуємо викидати їх у компостер
- біовідходи, що піддаються компостуванню, потрапляючи на полігон, є серйозною екологічною проблемою: при стисненні іншими відходами відсутній доступ кисню для оптимального (так званого аеробного) розкладання органічного матеріалу, і в результаті процесів гниття в повітря виділяються шкідливі гази, такі як метан, один з найагресивніших парникових газів (великі полігони зобов'язані уловлювати ці гази)
- компостувати дуже легко навіть у домашніх умовах - просто кидайте кухонні біовідходи в домашній вермикомпостер, час від часу перемішуйте їх або перевіряйте вологість - це фактично лише 1 додатковий контейнер для відсортованих відходів, до якого ви дуже швидко звикнете
- чим менші шматочки (розміром з великий палець), тим швидше вони перетворюються на компост
- корисно регулярно перемішувати компост = провітрювати його (за винятком біогумусу, який дощові черв'яки аерують самі)
- компост повинен бути завжди вологим - ні занадто сухим, ні занадто вологим → зволожити сухий компост, наприклад, мокрим папером або водою; у занадто вологий компост добре додати сухе листя, солому, подрібнений папір чи картон або деревну тріску
- оператор кухні громадського харчування повинен дбати про власні кухонні відходи (як юридична особа, що має дозвіл на ведення господарської діяльності)
- До 45% побутових відходів - це біовідходи. Компостуючи, ми можемо зменшити кількість відходів, які ми виробляємо, майже вдвічі. На стільки ж зменшуються витрати на транспортування та переробку відходів

Новорічні ялинки

Новорічні ялинки повинні бути в огорожі для ялинок.

✓ новорічні ялинки (живі — не штучні), без прикрас і не забруднені пластиковими матеріалами (пластикові сітки, плівки, пакети, горщики).

Сюди належить:

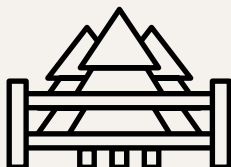
Сюди не належить:

- × дерева в горщиках
- × пластикова упаковка × садові відходи
- × мішані відходи
- × відсортовані компоненти відходів
- × великогабаритні відходи
- × дрібне будівельне сміття

Більше інформації та порад

- якщо мешканці не мають поблизу дерев'яного паркану, то мешканці багатоквартирних будинків можуть залишати ялинки біля своїх контейнерних майданчиків, а мешканці приватних будинків – біля контейнерів для скла на колишніх збірних майданчиках
- також можна скористатися Пунктом прийому відходів ОЛО на вулиці Стара Іванська, 2
- штучну ялинку, яка ще придатна для використання, можна подарувати або принести до КОЛО Ружинов або КОЛО Карлова Вес
- сітку з живої ялинки → ПЛАСТМАСИ, але через проблеми з переробкою краще віднести до ПУНКТУ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- прикраси:
 - скляні кулі (це не чисте скло) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
 - пошкоджені гірлянди → МІСЦЕ ДЛЯ ЗБОРУ ЕЛЕКТРОВІДХОДІВ
 - розсіпані штучні сніжинки («штучний сніг») → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
 - зламані дерев'яні прикраси → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ, або, якщо ви впевнені, що це чисте, нелаковане дерево → ПІЧ, або див. розділ САДОВИЙ БІОВІДХІД
 - розірвані тканинні прикраси (в'язані гачком тощо) → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- подарункова папір:
 - паперова → ПАПІР
 - прозора (прозора або кольорова) → ПЛАСТМАСА

→ Для утилізації новорічних ялинок жителі можуть використовувати дерев'яні огорожі, які спеціально призначені для цього.

ХАРЧОВІ ОЛІЇ ТА ЖИРИ

Сюди належить:

- ✓ **всі типи рослинних олій** (рапсова, соняшникова, оливкова тощо) і тваринних жирів (масло, сало, видобуток жиру)
- ✓ **використані харчові олії та жири з домогосподарств, які залишаються після приготування їжі** (з жарення, фритюрювання тощо)
- ✓ **олії та жири з будь-якої їжі** (наприклад, олії з салатів, олія з консервованих продуктів, таких як рибки, сушені помідори тощо)
- ✓ **не використані харчові олії та жири після закінчення терміну придатності**, які вже не підлягають вживанню

УВАГА!

- **олії та жири повинні бути очищені від твердих забруднень і залишків їжі** (тому їх доцільно процідити через сито) та зберігатися в закритій чистій пластиковій пляшці
- **не лити олію безпосередньо в контейнер для збору** — наливати її в чисту пластикову пляшку і розміщувати в відповідному контейнері для збору олії та жирів

Сюди не належить:

- × **мазеві, моторні та гідравлічні олії** → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **олія в скляних пляшках** → перелити в чисту пластикову пляшку і тільки після цього помістити в відповідний контейнер для збору олії та жирів
- × **порожні упаковки від олій та жирів** → в залежності від виду матеріалу ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- × **порожні упаковки від олій та жирів** (скляні чи пластикові пляшки, упаковки від масла тощо)
- × **пластмаса, скло, метали, папір, пакети для напоїв, біо-відходи, текстиль тощо** → ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- × **інші комунальні відходи** → залежно від матеріалу ВІДПОВІДНИЙ КОНТЕЙНЕР ДЛЯ СОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ, ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ

Більше інформації та порад

Як збирати використану харчову олію та жир?

1. Використану кухонну олію або жир залиште охолоджуватися (після готування) або розігрійте (наприклад, застигаючий жир з холодильника) до кімнатної температури.
2. Олію/розтоплений жир очистіть від твердих забруднень (залишків їжі), наприклад, використовуючи сито.
3. Перелийте олію/розтоплений жир у чисту, порожню та суху пластикову пляшку з кришкою.
4. Сильно закрийте пластикову пляшку.
5. Зберігайте пластикову пляшку та повторюйте цей процес, поки пляшка не заповниться зібраною олією/жиром.
6. Закриту пластикову пляшку, наповнену використаною олією/жиром, помістіть у контейнер, призначений для збору олії та жирів (позначено як «Харчові олії та жири»), або принесіть на пункт збору чи на вибрані автозаправні станції. Олію в закритій пластиковій пляшці можна також кидати в контейнери, позначені «Збір олії», які можна знайти перед вибраними магазинами або на пунктах збору, розташованих на карті на сайті www.olo.sk/olejeatuky/.

УВАГА!

НЕ ВИЛИВАТИ ОЛІЮ БЕЗПОСЕРЕДНЬО В ЗІРНІ КОНТЕЙНЕРИ НА ПУНКТАХ ЗБОРУ!

ЧОМУ ВАЖЛИВО ЗБИРАТИ (А НЕ ВИЛИВАТИ В КАНАЛІЗАЦІЮ)?

- це допомагає запобігти забрудненню джерел питної води, поверхневих і підземних вод
- при виливанні олії, наприклад, в кухонну раковину, в трубах утворюються відкладення на стінках труб, на які потім потрапляють інші залишки їжі, які стають доступною їжею для гризунів
- використана їстівна олія спричиняє засмічення зливних труб у домогосподарствах, що порушує роботу каналізаційної мережі та очисних споруд
- ви допомагаєте знижувати витрати на обслуговування труб
- зібрана використана олія та жири будуть енергетично перероблені як екологічний продукт — біопаливо, що знижує залежність від нафти

Додаткова інформація

- Ємність, з якої ви зливаєте олію в пластикову пляшку (наприклад, сковороду, в якій смажилось, деко, в якому залишився жир, консервну банку від рибки, в якій залишився надлишок олійного розсолу тощо), витріть папером і викиньте папір у ЗМІШАНІ ВІДХОДИ.

→ Зібрані Харчові олії та жири будуть екологічно оброблені та використані як складова при виробництві біопалив.

ТЕКСТИЛЬ

Одяг та текстиль розміщуємо в контейнери для текстилю.

Придатне для використання:

- ✓ продати або подарувати на базарах, обмінах одягу тощо
- ✓ подарувати знайомим
- ✓ віддати на благодійність або в секонд-хенди
- ✓ віднести до Червоного Хреста Словаччини — вони перерозподіляють і надають соціально незаможним
- ✓ викинути в контейнер для одягу та текстилю — носибельний/використовуваний одяг (включаючи покривала, ковдри, постільну білизну, взуття, шапки, шарфи, рукавички, плюшеві іграшки тощо), чистий, сухий, упакований у чистий пластиковий мішок (буде використано для благодійності, секонд-хендів або перероблено на інші продукти, наприклад, утеплювачі тощо)
- ✓ апсайклінг — зношені джинси, фланелеві сорочки та інші специфічні предмети одягу збирають локальні виробники і виготовляють з них нові продукти — дізнатися більше + Інтернет
- ✓ дитячий базар — наприклад, непотрібний дитячий одяг та іграшки (наприклад, через Інтернет)
- ✓ відвідати акцію SWAP одягу та обмінятися з кимось на інший предмет

Непридатне для використання:

- ✗ відремонтувати — наприклад, зношену підошву Vibram можна відремонтувати дуже якісно, не потрібно викидати взуття чи купувати нове
- ✗ апсайклінг — навіть частини одягу можуть бути використані для виготовлення нових виробів
- ✗ використовувати як ганчір'я, наповнювачі для іграшок для дітей, собак тощо (старі ганчір'я прати і використовувати знову, а потім, наприклад, після поривів — викидати в змішані відходи)
- ✗ викидати в контейнер для одягу — чистий, сухий, упакований у чистий пластиковий мішок
- ✗ нижню білизну віднести в спеціальний кошик для збору в магазинах нижньої білизни
- ✗ виготовити воскові серветки з 100% натуральних бавовняних тканин (це компостована альтернатива харчовій плівці, багаторазова, мінімум на рік)
- ✗ старі колготки — чудові ганчір'я, наприклад, для чищення велосипедів, зняття лаку з нігтів, як мішечок для мила чи твердого шампуню, наповнювачі для дитячих іграшок, полірування взуття (багато застосувань — дивитися в Інтернеті)
- ✗ деякий одяг можна повернути в магазин для переробки (потрібно дізнатися)
- ✗ непотрібний текстиль (брудний, порваний, використана нижня білизна тощо) — змішані відходи

→ Глобальне виробництво одягу з 2000 по 2014 рік подвоїлося. Кожна людина купує в середньому на 60% більше речей щороку і зберігає їх удвічі менше часу, ніж 15 років тому, що призводить до величезної кількості відходів, більшість яких потрапляє на сміттєзвалища.

Більше інформації та порад

- скоротіть свій гардероб і добре обмірковуюйте кожну наступну покупку
- що можна відремонтувати, а не викинути і (залишити) відремонтують
- ідеальний варіант - навчитися шити, в'язати гачком, плести мережива і робити власні вироби - крім того, ви дізнаєтеся, що потрібно для пошиття одягу, і зможете більше цінувати роботу інших
- носіть і купуйте одяг і взуття з якісних, довговічних, натуральних матеріалів (справедлива торгівля, 100% органічна бавовна, органічна бавовна, льон, шовк, коноплі, вовна, джут, бамбук, кашемір, ...)
- купувати функціональний та повсякденний одяг у виробників, які також відповідають за його переробку або утилізацію
- нове купувати у місцевих виробників з перевіркою, звідки походить матеріал для виробництва
- уникайте штучних матеріалів (акрил, поліакрил, поліестер (фліс), лайкра, еластан), навіть у поєднанні з натуральними матеріалами. Це пов'язано з тим, що це композит, який не дуже добре або взагалі не переробляються - під час прання синтетичних матеріалів виділяється мікропластик, який не відфільтровується очисними спорудами і потрапляє в річки та моря, у ґрунт і, таким чином, у харчовий ланцюг - під час виробництва та фарбування синтетичних матеріалів у воду потрапляють хімічні речовини, які також безпосередньо шкодять здоров'ю самих робітників.
- неорганічне вирощування бавовни та інших рослин для одягу сприяє забрудненню та деградації ґрунтів через використання пестицидів та сприяє вимиранню комах та інших тварин, які харчуються комахами - також стосується неорганічного вирощування продуктів харчування
- цікавитися, запитувати у виробників, звідки беруться матеріали, чи працюють працівники в гідних умовах і чи отримують гідну оплату
- Життєвий цикл футболки:
ed.ted.com/lessons/the-life-cycle-of-a-t-shirt-angel-chang
- **follow #slowfashion #fashionrevolution, #whomademyclothes, #whomademyshoes**

**Електрообладнання
(електроніка та
електроприлади)**

- **перший крок — це ремонт, відновлення та повторний продаж.**
- ноутбуки, монітори тощо (навіть неробочі) можна передати для відновлення
- електроприлади завжди сортуємо окремо від побутових відходів
- МІСЦЯ зворотного збору електровідходів із домогосподарств — це всі магазини електротехніки з торговою площею понад 400 м² (туди можна безкоштовно здати свої електровідходи). У випадку дуже дрібних електровідходів (зовнішній розмір до 25 см) немає обов'язкової умови придбати новий прилад. На відміну від більших електроприладів, де обов'язковим є обмін старого пристрою на новий аналогічної функції (наприклад, пральна машина на пральну машину)
- зворотний збір працює за принципом обміну "один на один" — наприклад, під час покупки нової пральної машини продавець забирає вашу стару пральну машину незалежно від її бренду або місця попередньої покупки. (ця умова обміну не стосується дуже дрібних електровідходів)
- ПУНКТ ЗБОРУ: дуже дрібних електровідходів (тобто із зовнішнім розміром до 25 см) можна помістити в спеціально призначені стаціонарні контейнери. Пунктом збору можуть бути також інші типи магазинів або громадські місця в містах і селах (наприклад, місцева адміністрація, школа тощо)
- непридатні, неремонтопридатні електроприлади, тонери, CD/DVD-диски та кабелі можна віднести також на ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- електровідходи можна здати також у місцях збору, визначених у рамках календарного збору електровідходів із домогосподарств у конкретних районах
- робочі електроприлади можна віднести до так званої бібліотеки речей (місце, де їх можуть використовувати інші люди), подарувати знайомим або малозабезпеченим

Відходи від джерел світла:

- люмінесцентні лампи, лампи розрядного світла, LED-лампи → МІСЦЯ ЗВОРОТНОГО ЗБОРУ (магазини світильників), СПЕЦІАЛЬНО ПРИЗНАЧЕНІ СТАЦІОНАРНІ КОНТЕЙНЕРИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- лампочки, автомобільні лампи та галогенки → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ

**Батарейки та
акумулятори:**

- використані портативні батарейки/акумулятори невеликого розміру (наприклад, пальчикові, гудзикові тощо) → МІСЦЯ ЗВОРОТНОГО ЗБОРУ (магазини електроніки/батарейок, супермаркети, магазини косметики тощо) або СПЕЦІАЛЬНО ПРИЗНАЧЕНІ СТАЦІОНАРНІ КОНТЕЙНЕРИ.
- використані портативні батарейки/акумулятори більшого розміру (наприклад, автомобільні акумулятори, акумулятори з електроприладів тощо) → МІСЦЯ ЗВОРОТНОГО ЗБОРУ (магазини з цим асортиментом) або ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ (у природі розкладалися б сотні років).

→ Електровідходи розкладаються тисячі до мільйонів років.

→ З металу, який міститься в одній прасці, можна виготовити до 13 сталевих бляшанок.

→ З одного мільйона мобільних телефонів можна отримати 16 тонн міді, 350 кг срібла, 34 кг золота та 15 кг паладію.

→ Лише від 10 % до 20 % мобільних телефонів утилізуються після завершення їхнього життєвого циклу.

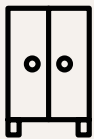
Шини:

- шини → МІСЦЯ ЗВОРОТНОГО ЗБОРУ (автосервіси, продавці шин – незалежно від того, чи купували ви шини або змінювали їх у цьому місці) або в місця, визначені містом Братислава

Гума і силікон:

- гума, гумові вироби → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- силікон → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ
- дрібні гумові та силіконові вироби → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ

Дерево, дерев'яні предмети та дерев'яні меблі:

- натуральна, нефарбована, нелакерована деревина із саду → дивіться розділ САДОВІ БІОВІДХОДИ
- деревина з меблів і меблі загалом → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ, а якщо меблі у гарному стані → КОЛО Ружинов
- корок → ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ або КОМПОСТ (якщо це дійсно натуральний матеріал)
- меблі ІКЕА → ІКЕА приймає назад для повторного використання

Ліки:

- невикористані ліки здаємо в аптеки в оригінальному первинному пакуванні (наприклад, блістери), без зовнішніх упаковок (коробок) і інструкцій
- упаковки від ліків відповідно до (переважного) матеріалу → СОРТОВАНІ ВІДХОДИ

Косметичні та мийні засоби:

- косметику та мийні засоби бажано завжди використовувати повністю, непотрібні дарувати, не купувати зайве, не виливати в туалет, після закінчення терміну придатності → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ (якщо це невелика кількість – вміст вбираємо паперовим кухонним рушником і викидаємо окремо від упаковки, якщо велика кількість – викидаємо в оригінальній упаковці), (не стосується повністю натуральних засобів).

Косметичні та гігієнічні засоби:

- використані губки для макіяжу, спонжі для зняття макіяжу, ватні диски для зняття лаку, одноразові пилочки для нігтів тощо → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- тампони, прокладки, підгузки, гігієнічні серветки, вологі серветки, ватні палички для вух тощо, які контактували з будь-якими рідинами або виділеннями організму → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ

Хімічні речовини:

- хімічні речовини (лаки, розчинники, фарби для малювання, моторові олії, тощо) та їх залишки не змивати, а відносити в оригінальній упаковці на ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ.

Віск (наприклад, від свічок):

- парафін (з нафти) → розплав і напр. знову зробити свічку → далі закінчення терміну служби ЗМІШАНІ ВІДХОДИ
- соєвий віск → КОМПОСТ
- бджолиний віск → використовуйте напр. для вощених серветок для упаковки харчових продуктів, в кінці терміну служби → КОМПОСТ

Рентгенівські знімки

- якщо у громадянина вдома є старі рентгенівські знімки у вигляді аркушів, або картриджі → ЗМІШАНІ ВІДХОДИ

Відходи з кладовища

- Детальну інструкцію щодо сортування відходів на кладовищах можна завантажити тут: <https://www.olo.sk/odpadzcintorinov/>

**Більше
інформації
та порад**

- старим гелем для душу чи шампунем можна помити унітаз
- стару дитячу олійку можна використовувати для догляду та полірування дерев'яних поверхонь (держак граблів, скриньки для прикрас, плетені кошики тощо), для змащення скрипучих петель, а також для видалення свіжої фарби (з долонь після фарбування тощо)
- старий засіб для зняття лаку можна використовувати для видалення паперових етикеток зі скляних банок і пляшок (які можна використовувати повторно або для декору)
- стара зубна паста стане в пригоді як чистячий засіб у ванній, на кухні, для підлоги тощо (в інтернеті є безліч порад щодо цього)
- старий пральний порошок можна використати для чищення ванни, унітазу, сходів, а також для прання чи очищення кросівок

ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ

Інформація:

Надрозмірні, небезпечні чи дрібні будівельні відходи слід розміщувати на приймальних пунктах для відходів або в великогабаритних контейнерах (ВГК), призначених для цього, у визначений час і на місці, попередньо повідомленому містом або міським районом.

У Братиславі є кілька приймальних пунктів для відходів. Тому важливо ознайомитися з правилами збору перед тим, як вивезти відходи на конкретний пункт прийому. Необхідну інформацію можна знайти на вебсайтах міських районів або на сайті <https://bratislava.sk/sk/zberne-miesta-odpadu>.

ПРИЙМАЛЬНИЙ ПУНКТ ВІДХОДІВ МІСТА БРАТИСЛАВИ Stará Ivanská cesta 2, Братислава – Ружинов

- Цей приймальний пункт міста Братислава призначений для фізичних осіб – непідприємців, які є учасниками системи роздільного збору побутових відходів у Братиславі.
- Цей приймальний пункт у Братиславі обслуговує міська компанія з вивезення та утилізації відходів *Odvoz a likvidácia odpadu, a.s. (OLO, a.s.)*, яка забезпечує збір побутових відходів на території головного міста. <https://www.olo.sk/zberny-dvor-olo-a-s/>
- Передача відходів безкоштовна, за винятком збору дрібних будівельних відходів (кат. н. 20 03 08), за які стягується окремий платіж.

Години роботи приймального пункту Братислави:

Понеділок – Субота: 8:00 – 18:00

Неділя та свята: закрито

Умови для входу на міський приймальний пункт Братислави:

- Постійне місце проживання в Братиславі або підтвердження права власності на нерухомість у Братиславі чи документ про участь у системі роздільного збору побутових відходів у Братиславі
- Заповнення форми відвідувача приймального пункту
- Дотримання вказівок обслуговуючого персоналу
- Вхід до території на транспортному засобі з максимальною вагою до 3,5 т та причепом об'ємом до 1 м³

OLO Taxi

Також можна скористатися послугою «OLO Taxi», яка надається жителям Братислави (не для юридичних осіб та управляючих компаній – для них існує окрема процедура). Вартість послуги складає 35 € з ПДВ і включає транспортування, завантаження та вивезення відходів на приймальний пункт OLO. Максимальний обсяг транспортного засобу – 7 м³ з вантажопідйомністю 3 тонни.

Форма для замовлення послуги:

<https://www.olo.sk/ponuka-sluzieb/objednavka-sluzieb-pre-obyvatelov/>

→ Передача відходів на приймальний пункт є частиною відповідального поводження з побутовими відходами та одним із способів, як кожен з нас може сприяти охороні навколишнього середовища.

ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ

Інформація:

Деякі міські райони Братислави створили на своїй території пункти прийому відходів для своїх мешканців – не підприємців, де можна безкоштовно здати складові побутових відходів згідно з особливими умовами цих приймальних пунктів:

ПРИЙМАЛЬНІ ПУНКТИ МІСЦЕВИХ РАЙОНІВ БРАТИСЛАВИ

- **Чуново – місце для контейнерів, вулиця Na Hrádzi**
<http://www.cunovo.eu/stojisko-kontajnerov/>
- **Девін – пункт збору відходів, вулиця Kozičova 24**
<https://www.devin.sk/23800/zberny-dvor-kozicova-24>
- **Девінська Нова Вес – пункт збору відходів, вулиця M. Pišúta 5**
<http://www.denova.sk/kategorie/zberny-dvor;3>
<https://www.devinskanovaves.sk/novinka/9318/zberny-dvor>
- **Яровце – місце для контейнерів, вулиця Trnková**
<http://www.jarovce.sk/?page=stojisko>
- **Ламаць – пункт збору, вулиця Pod násypom 19**
<https://www.lamac.sk/potrebujem-vybavit/zivotne-prostredie-a-odpady/zberne-miesto-pod-nasypom-19>
- **Нове Место**
<https://www.banm.sk/moznosti-ulozenia-odpadu/>
- **Петржалка – пункт збору відходів, вулиця Ondreja Štefanka 4**
<https://www.petrzalka.sk/zbernydvor/>
- **Подунайські Бискупіце – пункт збору відходів, Lieskovská cesta**
<https://www.biskupice.sk/miestny-urad/sluzby-mc/zivotne-prostredie/zberny-dvor/>
- **Рача, Нове Место, Вайнори – сезонний пункт збору OLO, Pri Šajbách 1**
<https://www.olo.sk/zberny-dvor-raca/>
- **Русовце – пункт збору відходів, вулиця Vúvojoová 8**
<https://www.bratislava-rusovce.sk/zberny-dvor>
- **Ружинов – пункт збору відходів, Mlynské Luhy 19**
<https://www.ruzinov.sk/sk/stranky/view/zberne-dvory>
<https://www.vpsr.sk/sk/zberny-dvor>
- **Вайнори – пункт збору відходів, Pri mlyne**
<https://www.vajnory.sk/zberny-dvor>
- **Вракуня – пункт збору відходів, вулиця Majerská**
<https://www.vrakuna.sk/4825/zariadenie-na-zber-odpadov>
- **Загорська Бистриця – пункт збору відходів, Čsl. tankistov**
<https://zahorskabystrica.sk/obcan/zivotne-prostredie/zberny-dvor/>

ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ

Сюди належить:

До цього списку належать багато видів відходів, які зазвичай не можна викидати ані в контейнери для змішаних відходів, ані в контейнери чи мішки для роздільного збору. Це часто саме ті відходи, з якими виникають труднощі, адже ми не завжди знаємо, куди їх правильно віднести. Ось список видів відходів, які можна здати на приймальний пункт міста Братислави.

ВИДИ ВІДХОДІВ, які можна здати на приймальному пункті міста Братислави:

- ✓ **об'ємний/надрозмірні відходи** (кат. №: 20 03 07) – це відходи, які через свій розмір або характер не поміщаються в звичайні контейнери для змішаних або роздільних відходів. Вони не повинні залишатися поруч з контейнерами:
 - ✓ **пошкоджена меблі** (старі дивани, ліжка, шафи, розбиті ящики тощо)
 - ✓ **санітарні прилади** (стара або розбита ванна, умивальник, унітаз тощо)
 - ✓ **кухонні меблі**
 - ✓ **двері, вікна** (без скляного заповнення)
 - ✓ **покриття для підлоги** (килимки, лінолеум тощо)
 - ✓ **матраци**
- ✓ **малий будівельні відходи** (будівельні уламки, труби, плитка, обкладинка, штукатурка, шматки каміння, бетону, цегли, кераміки) – без шкідливих речовин, без пластикових, металевих, кабельних елементів і паперу
- ✓ **електронні відходи з домогосподарств** – без обмежень за кількістю (лише в комплектному стані)
- ✓ **батареї, акумулятори** – без обмежень за кількістю
- ✓ **світлові джерела** – без обмежень за кількістю
- ✓ **біологічно розкладні відходи** – без обмежень за кількістю.
- ✓ **пластмаси, багатошарові композитні матеріали (картонні упаковки з-під напоїв)** – без обмежень за кількістю
- ✓ **скло** (скляні панелі, розбиті дзеркала) – без обмежень за кількістю.
- ✓ **металеві відходи** (старі каструлі, металеві полиці, підставки, цвяхи ланцюги тощо) – без обмежень за кількістю
- ✓ **папір і картон** – без обмежень за кількістю
- ✓ **текстиль, одяг** – без обмежень за кількістю
- ✓ **дерево** (дошки, бруси тощо) – без обмежень за кількістю
- ✓ **харчові олії та жири з домогосподарств** – без обмежень за кількістю
- ✓ **комунальні відходи з домогосподарств, що містять небезпечні речовини** (не використані хімікати) з оригінальними упаковками для ідентифікації:
 - ✓ **моторні та подібні масла**
 - ✓ **фарби**
 - ✓ **розчинники**
 - ✓ **залишки чистячих засобів (детергентів)**
 - ✓ **клеї**
 - ✓ **смола**
 - ✓ **кислоти**
 - ✓ **фотохімічні речовини**
 - ✓ **пестициди**
 - ✓ **дерево, що містить небезпечні речовини**

ZBERNÝ DVOR

Сюди належить:

- ✓ **ртутні термометри та манометри або ртуть з інших джерел, використовуваних у домогосподарствах** (тільки в повному стані; якщо термометр або манометр розбитий, або ртуть з іншого джерела, необхідно помістити залишки і зібрану ртуть в герметичну і непроникну ємність, наприклад, банку для консервування, щоб запобігти подальшому витоку ртутних парів)
- ✓ **скляна вата, нобасил, мінеральна вата** – обмеження кількості: максимум 1 м³

Сюди не належить:

Відходи, які не можна здати на приймальний пункт міста Братислави:

- × **заставні, повертаємі склянні пляшки та упаковки** — повернути до магазину
- × **азбест** — здати компанії, яка має дозвіл на поводження з цим типом відходів
- × **асфальт** — здати компанії, яка має дозвіл на поводження з цим типом відходів
- × **використані тонери** — здати компанії, яка їх викупує або забирає
- × **підвищені ємності під тиском** — здати компанії, яка має дозвіл на поводження з цим типом відходів
- × **шлаки** — здати компанії, яка має дозвіл на поводження з цим типом відходів
- × **шини** — продавець або дистриб'ютор шин *

* Ці відходи в жодному разі не повинні потрапляти до контейнерів.

** Використані шини можна здати безкоштовно продавцю або дистриб'ютору шин, тобто в будь-який магазин, який продає шини, або в автосервіс і на приймальні пункти, визначені містом Братислава або його районами, незалежно від місця покупки, марки, розміру шин або способу і дати їх випуску на ринок.

Viac info a tipy

- Кожна громада/місто зобов'язане опублікувати на своєму вебсайті детальний загальнозрозумілий опис усієї системи управління комунальними відходами, включаючи сортування та конкретні заходи, вжиті для запобігання виникненню відходів на території громади. У Братиславі всі ці відомості можна знайти на: <https://bratislava.sk/zivotne-prostredie-a-vystavba/zivotne-prostredie/odpady> та www.olo.sk.
- Відходи, які повинні бути здані на приймальний пункт, часто є основною складовою так званих чорних сміттєзвалищ. Вони зустрічаються тисячами по всій Словаччині. Незаконне сміттєзвалище можна повідомити: <https://bratislava.sk/zivotne-prostredie-a-vystavba/zivotne-prostredie/odpady/nelegalne-skladky>
- Зібрану кількість, доступну через приймальний пункт, можна використовувати для виконання стандартів збору цієї громади (дані про кількість відсортованих складових можуть допомогти громаді досягти кращих результатів у зборі, сортуванні та рівні сортування комунальних відходів, що дасть громаді певні фінансові переваги).
- Створення відповідного управління сортуванням комунальних відходів у громаді, правильне управління відходами на приймальному пункті та постійне навчання населення реально впливає на те, що більша частина відсортованих відходів буде перероблена та утилізована, а менше відходів буде знищено шляхом закопування.
- Зменшення кількості змішаних відходів безпосередньо впливає на витрати, пов'язані з їх обробкою, а також на розмір місцевого збору за комунальні відходи та дрібні будівельні відходи.
- Громада може отримати фінансові кошти від продажу відсортованих відходів (вторинної сировини), або їх може отримати компанія, яка управляє приймальним пунктом.
- Правильне сортування відходів та здача окремих компонентів на приймальний пункт допомагає мінімізувати негативні наслідки для навколишнього середовища, наприклад, від незаконно розміщених відходів та їх видалення. У випадку з комунальними відходами це лежить на плечах громади, на території якої знаходиться чорне сміттєзвалище. Громадяни шляхом правильного та системного здавання відходів сприяють сталості навколишнього середовища в своїй громаді та більшому регіоні.
- Кожен офіційно працюючий приймальний пункт повинен мати дозвіл від місцевого органу охорони навколишнього середовища. Отриманню дозволу передують виконання технічних, організаційних, матеріальних та юридичних вимог. Система збору комунальних відходів затверджена в загальнообов'язковому положенні (VZN) міста Братислава. Актуальний VZN №18/2023 про управління комунальними відходами та дрібними будівельними відходами на території столиці Словаччини можна знайти тут.
- Не слід плутати незаконне «сміттєзвалище» на земельних ділянках громади або яке-небудь створене на вигляд місце збору з легально схваленим і функціонуючим приймальним пунктом з усіма належними вимогами.

КАЛЕНДАР ЗБОРУ ВІДХОДІВ

Календарний (сезонний) збір — це збір відходів, який оголошується міською частиною, зазвичай через великогабаритні контейнери (ВГК).

Інформація:

Протягом усього року власники великих відходів, електричних відходів, використаних батарейок та акумуляторів, а також небезпечних відходів з домогосподарств можуть передавати ці відходи на пункт прийому відходів за умовами, визначеними оператором збірного двору.

Окрім цієї можливості, окремі міські частини організовують календарний збір зазначених відходів мінімум двічі на рік — навесні та восени, шляхом розміщення великогабаритних контейнерів.

Цей збір є збором окремо зібраних компонентів комунальних відходів у визначений час, який визначається органом місцевого самоврядування у загальнообов'язковому нормативному акті. Збір полягає в розміщенні транспорту або контейнерів на визначений час (не більше ніж на один день), причому орган місцевого самоврядування заздалегідь інформує мешканців про це звичайним способом для місця проживання.

Місця та терміни збору публікуються на вебсайтах міських частин, у пресі, на регіональному телебаченні або радіо. Графік збору для конкретних вулиць публікується на вебсайті відповідної міської частини.

Інформація:

Доповненням до збірного двору в Братиславі є КОЛО — Братиславський центр повторного використання або так званий re-use центр. Це місце, де отримують другий шанс предмети, які на одній стороні є непотрібними, але на іншій стороні все ще зберігають свою цінність. Такі речі зустрічаються й у домогосподарствах Братислави і часто опиняються в контейнерах для комунальних відходів, хоча цього можна було б уникнути.

Години роботи КОЛО:

КОЛО Ружинов:

Pestovateľská 13 (на території ТЦ Korzo, поряд з центральним офісом OLO)

Вівторок – П'ятниця: 10:00 – 18:00

Субота і Неділя: 10:00 – 17:00

Понеділок і святкові дні: закрито

КОЛО Карлова Вес

Jurigovo námestie

Четвер: 14:00 – 18:00

П'ятниця: 14:00 – 18:00

Субота: 10:00 – 16:00

Інші дні та святкові дні: закрито

КОЛО POINT – Тут можна віддати речі на повторне використання:

Пункт прийому відходів Рача

Pri Šajbách 1 (для жителів районів Рача, Вайнори та Нове Место)

Відкрито сезонно з квітня по листопад!

Вівторок і Четвер: 11:00 – 18:00

Субота: 8:00 – 15:00

Інші дні та святкові дні: закрито

КОЛО Taxi

Також можна скористатися послугою «КОЛО Taxi», яка надається в межах Братислави для жителів (не для юридичних осіб або управлінців – для цього існує інший порядок). Вартість послуги становить 35 € з ПДВ і включає транспортування, завантаження та вивезення предметів до КОЛО. Максимальний об'єм транспортного засобу — 7 м³ з вантажопідйомністю 3 тонни.

Форма для замовлення послуги:

<https://www.olo.sk/ponuka-sluzieb/objednavka-sluzieb-pre-obyvatelov/>

Patří sem:**ПРИКЛАДИ ПРЕДМЕТІВ, які підходять для повторного****використання***: (предмети повинні бути чистими, збереженими, функціональними, комплектними!)

- ✓ **меблі** (з причин обмеження місткості приймаються тільки в KOLO Ружинов, не в KOLO Карлова Вес)
 - ✓ **нечохляні меблі** (столи, стільці, полиці, комоди, рами для ліжок без матраців, нічні столики, дитячі меблі, ...)
 - ✓ **садові меблі** (пластикові столи, стільці, ротангові крісла, парасольки, ...)
- ✓ **книги, журнали, функціональні CD, DVD, платівки**
- ✓ **настільні ігри та іграшки** (автомобільчики, автомоделі, ляльки, фігурки, м'ячі, дерев'яні іграшки, пазли, ...)
- ✓ **дитячий асортимент** (візочки, автокрісла, дитячі гойдалки, басейни, ходунки, огорожі, сидіння для велосипеда, носії, ...)
- ✓ **кухонне приладдя – не електричне** (тарілки, чашки, столові прибори, глечики, миски, каструлі, сковорідки, терки, інші, крім дерев'яного інструменту – металеві або пластикові черпаки, вінчики, чавунні плити, скляні або пластикові контейнери для зберігання продуктів з кришками, тока-кавоварка “коцього” ...)
- ✓ **домашнє та садівниче приладдя – не електричне** (шуроповерти, молотки, відра, лопати, лопатки, граблі, ...)
- ✓ **декорації** (вази, картини, прикраси, фоторамки, ...)
- ✓ **канцелярські та шкільні приладдя** (шкільні сумки, комплектні набори фарб або маркерів, порожні зошити, фарби, пензлі, пенали, сумки для змінного взуття, ...)
- ✓ **зоотовари** (контейнери для транспортування тварин, вольєри без матраців і оббивки, повідці, ошийники, будки, клітки, акваріуми, ...)
- ✓ **спортивне обладнання** (лижі для гірських лиж, лижні черевики, лижні палиці, тенісні та бадмінтонні ракетки, санки, надувні ковдри, гирі, шоломи для різних видів спорту, ковзани – інлайн, на колесах, на лід, ...)
- ✓ **велосипеди, самокати, каталки, триколісні велосипеди, ...**
- ✓ **музичні інструменти – не електричні** (струнні інструменти, як гітари або укулеле, духові інструменти, підставки, чохла для інструментів, ...)
- ✓ **сумки, рюкзаки, сумочки**
- ✓ **вентилятори, обігрівачі та світильники з електричним кабелем до розетки**

* Актуальний список предметів, які KOLO приймає або не приймає, можна перевірити на www.olo.sk/kolo

**Сюди не
належить:**

З гігієнічних, безпекових і місткостних причин KOLO не приймає такі види використаних речей*:

- × одяг і взуття**
- × меблі з оббивкою та великогабаритні меблеві комплекти**
(наприклад, вітальні гарнітури тощо)
- × матраци для ліжок, ковдри та пледи**
- × дерев'яне кухонне приладдя, таке як ложки, обробні дошки тощо**
- × скляні банки, пляшки для напоїв, контейнери для транспортування і зберігання їжі**
- × фарби, засоби для чищення та хімікати**
- × косметика**
- × предмети, які виконують свою функцію лише як частина цілого** (наприклад, дверні ручки, водопровідні крани, запчастини тощо)
- × вентилятори, обігрівачі та світильники з оголеними проводами і без електричного шнура** (наприклад, люстри)
- × басейни, надувні вироби**

* Актуальний список речей, які kolo приймає чи не приймає, можна перевірити на www.olo.sk/kolo

**Більше
інформації та
порад**

- KOLO – Братиславський центр повторного використання був відкритий у жовтні 2022 року. У травні 2023 року пожежа знищила обладнання центру, склад та всі предмети, призначені для повторного використання. Двері KOLO знову відкрилися 11 листопада 2023 року. У відновленому просторі з'явилася зона відпочинку з меблями з перероблених банерів OLO, постійний SWAP рослин та майстерня для ремонту пошкоджених речей. Новинкою також є відділення для світильників, обігрівачів та вентиляторів, які працюють від електричної мережі.
- Метою KOLO є мінімізація утворення відходів, підтримка циркулярної економіки в Братиславі та створення освітньо-творчого простору для всіх, кому не байдуже довкілля.
- KOLO служить інструментом для запобігання утворенню відходів. У травні 2023 року проект KOLO здобув перше місце у конкурсі Via Vona у категорії Зелена компанія.
- KOLO – це також місце, де можна відремонтувати речі, тим самим продовживши їхній термін служби.
- Частиною центру є HUB – освітній та творчий центр для жителів Братислави та околиць.
- KOLO співпрацює з неурядовими організаціями та організаціями, які допомагають соціально незахищеним та малозабезпеченим групам населення.
- KOLO організовує навчальні програми для шкіл.
- KOLO можуть відвідувати (з метою ознайомлення або для того, щоб принести речі) не лише жителі Братислави, а й мешканці навколишніх регіонів та всієї Словаччини. Однак вони можуть приносити лише ті речі, які приймає KOLO. Якщо у них є речі, які центр не може прийняти, вони не зможуть здати їх на пункт прийому відходів, оскільки не є постійними мешканцями Братислави.
- Жителі можуть приносити до KOLO речі, які їм більше не потрібні. Ці предмети передаються для подальшого використання безкоштовно, їх не викуповують.
- Відвідувачі можуть забрати речі з KOLO за «рекомендований» внесок. Сума внесків розподілена на кілька категорій залежно від вартості предметів. Іноді в KOLO з'являються речі вищої цінності, які позначені так званими «фіксованими цінами». Остаточну суму підтверджують на касі. Оплатити можна банківською картою або готівкою. Усі зібрані кошти фіксуються як внески до публічного збору та використовуються для його цілей – захисту та покращення довкілля.
- Відвідувачі можуть приносити використані батарейки (наприклад, з іграшок) та використані зубні щітки будь-якої марки.
- Підтримуючи стале використання відокремлених відходів для підготовки до повторного використання та повторне використання продуктів і матеріалів, ми сприяємо їх ремонтпридатності, зменшуємо утворення відходів та економимо первинні джерела сировини та енергії. Більше інформації:

<https://www.olo.sk/kolo/>

Кругова карта Братислави: <https://bratislava.sk/zivotne-prostredie-a-vystavba/zivotne-prostredie/odpady/obehove-hospodarstvo> або безпосередньо на https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1TM_hYk0XJQ7t40y66WicLbWrexNoilBf&ll=48.162620281823415%2C17.07880314154464&z=11

Висновок - основне правило

Якщо у вас надалі є сумніви

Якщо ви все ще не знаєте, як поводитися з певним типом відходів, покладіть їх у сортувальний контейнер, а не в змішаний - вони будуть відсортовані на сортувальній лінії (працівники сортувальної лінії знають, що ще можна відсортувати, а що вже не можна).

Однак не варто "зловживати" цією процедурою і класти в відсортовані відходи занадто багато непридатних відходів, щоб не утилізувати весь контейнер для збору (контейнер, мішок), вміст якого потрапить на переробку WEEE (Waste to Energy Facility - підприємство з переробки відходів на енергію).

УВАГА! Упаковка/продукт, про який йде мова, не повинен потенційно забруднювати або фарбувати решту відсортованих відходів (наприклад, скло від хімічних розчинників, залишки їжі в пластиковій упаковці тощо, як зазначено вище).

Речі, які все ще придатні для використання, але не використовуються, наприклад, одяг, іграшки, посуд, книги тощо:

- пожертвувати друзям
- пожертвувати на благодійність
- пропонувати на базарах, біржах або SWAP
- віднести його до так званої бібліотеки речей, де люди можуть його позичити
- шукати та пропонувати переробку виробникам

Дякуємо, що дочитали до цього місця!
Дякуємо, що правильно сортуєте відходи!

1
Словак виробляє в середньому 472 кг побутових відходів, з них буде оцінено приблизно в 58% (Джерело: Звіт про стан довкілля Словаччина, 2023)

Алхімія сортування комунальних відходів буде постійно оновлюватися у разі змін у законодавстві або на випадок нових знахідок.

Номер версії буде вказано на обкладинці в правому нижньому куті.

Джерела:

Використані та корисні джерела інформації

Професійна гарантія:

→ Інститут циркулярної економіки: www.incien.sk
→ OZV NATUR-PACK професійний гарант на область конкретних потоків відходів (упаковки та інші товари, електрообладнання, батарейки та акумулятори) і за частину ПУНКТ ПРИЙОМУ ВІДХОДІВ: www.naturpack.sk

Інші корисні ресурси:

→ **Список пунктів прийому відходів у Братиславі:**

www.olo.sk

<https://bratislava.sk/sk/komunalny-odpad>

<https://bratislava.sk/sk/zberne-miesta-odpadu>

<https://www.olo.sk/zberny-dvor-olo-a-s/>

<https://www.olo.sk/zberny-dvor-raca/>

→ **Кругова карта Братислави:**

https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1TM_hYk0XJQ7t40y66WicLbWrexNoilBf&ll=48.162620281823415%2C17.07880314154464&z=11

→ **Відео портал NATUR-PACK:**

www.youtube.com/naturpackverejnosti

www.youtube.com/naturpackklientom

Відео про те, як виглядає переробка різних матеріалів:

<https://www.incien.sk/mapa-miesta-prec/>

Про сортування та переробку: www.triedenieodpadu.sk

Про заставну систему: www.slovenskozalohuje.sk

Портал із системою сортування в окремих муніципалітетах-партнерах

КОНТАКТ NATUR-PACK: www.akotriedit.sk

Детальна інструкція по сортуванню сміття на кладовищах для завантаження тут:

<https://www.olo.sk/odpadzcintorinov/>

Відео: Відходи: проблеми та рішення:

<https://www.youtube.com/watch?v=URjpVXDODIE>

Символи переробки:

http://sk.wikipedia.org/wiki/Označenie_obalu_podľa_materiálového_zloženia

Червоно-білі стаціонарні контейнери ASEKOL для дуже дрібного електричного сміття (тобто із зовнішнім розміром макс. 25 см): www.cervenobielemekontajneri.sk

Реєстр авторизованих обробників (napr. elektroodpadu, batérií a pod.): <https://www.isoh.gov.sk/uvod/registre/register-spracovatelov.html>

Джерела фактів і цікавинок:

www.signtechforms.com/blog/10-interesting-facts-about-paper

www.theworldcounts.com

<http://www.bottlesupglass.com/wp-content/uploads/2011/08/Facts-About-Glass.pdf>

www.conserve-energy-future.com/various-pollution-facts.php

www.ecowatch.com/22-facts-about-plastic-pollution-and-10-things-we-can-do-about-it-1881885971.html

www.thesun.co.uk/news/5878949/great-pacific-garbage-patch-plastic-dump-growing/

www.thebalancesmb.com

www.ciernalabut.sk

https://www.naturpack.sk/downloads/elektroodpad_obciam_natur_pack.pdf

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_wasmun/default/table?lang=en

<https://www.minzp.sk/zalohovanie/najcastejsie-otazky.html>